Anul II. — Nrul 29 Prețul unui exemplar **4** Lei. Timișoara, 15 Iulie 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. **A. C. CUZA**

ABONAMENTUL PE UN AN

Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Politica de partid în Biserică

— Conștiința națională și „justiția imanentă" —

Un axiom — rezultând din natura partidelor, din starea de cultură, la care am ajuns — dovedit prin întreaga noastră experiență:

Politica de partid, conrupe tot ce atinge.

In mod fatal, în starea de azi: Pentru că partidele, conduse de politicieni mărunți — și nu de oameni de stat — se preocupă numai de interesele lor: subordonându-li acestora și oameni și lucruri, până la instituțiile cele mai înalte.

De aceea:

Instituțiile Statului, progresează numai în măsura în care sunt ferite de politica de partid.

Dovadă:

Administrația: cea mai supusă politicei de partid, este și cea mai inferioară din toate instituțiile țărei.

Armata: cea mai ferită de politica de partid, este și acea care a realizat progresele cele mai mari.

Magistratura: mergea pe calea propășirei normale, până când — cu noua lege electorală, care, prin o tatală eroare, i-a încredințat prezidarea alegerilor — a fost aruncată în politica de partid, și dată îndărăt cu secole, sub presiunea acestei politici, făcând ca ea, puterea judecătorească, să se confunde cu puterea executivă, și să ajungă până la pălmuirea magistraților, și la darea lor în judecară, pentru furturi de urne!

Biserica: dependentă de Stat, stă de multă vreme sub înrîurirea otrăvitoare a politicei de partid, și este astăzi zdruncinată în temeliile ei.

Prelații, Mitropoliții și Episcopii, au ajuns numai instrumentele oarbe ale politicianilor din partide, să o spunem: pentru că îi au în mână", și li pot înscena felurite scandaluri, cum s'a și întâmplat, la atâtea ocazii.

De-aceea Biserica terorizată, a încăput pe mâna politicianilor din partide: cari dispun, când sunt la guvern, de Mitropoliți și Episcopi, și nu mai vorbim de preoți, ca de simpli agenți de poliție.

Noi la Iași, în ultimul timp, am avut exemple destule.

* * *

Oare nu am văzut, Catedrala Sfintei Mitropolii, cu lacăți pe ușe, la porunca poliției: ca să nu poată intra studențimea creștină!

Oare nu am auzit, cu urechile noastre — în aceeaș Catedrală a Sfintei Mitropolii — predicându-se, de treapta cea mai înaltă, împotriva „crucei strâmbe", a „Svasticei" noastre: din ordinul unui politician de partid, venit acolo ca să facă propagandă politică!

Oare nu am asistat, în Palatul Mitropoliei Moldovei din Iași — a fericiților întru pomenire, Dosoftei Varlaam, Veniamin și Iacov — la constituirea de club național-liberal, a celei dintâiu Adunări Eparhiale, a Moldovei: protestând, fără să fim auziți, de însuși I. P. S. S. Mitropolit al Moldovei, care printr'un singur cuvânt ar fi putut să salveze cinstea Bisericei!

Dar iată: *justiția imanentă!*

Aceasta atitudine de subordonare, a dus acum în urmă întregul Sfânt Sinod la „votul satanic", cum i s'a zis — datorită iarăși numai politicei de partid — în chestia jurământului de la Alba Iulia.

Campania de presă, violență, necruțătoare, ce se duce astăzi — în deosebi, împotriva I. P. S. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei — este consecință fatală a acestor greșeli.

Există dar o justiție imanentă, și pentru I. P. S. S. Mitropoliți și Episcopi.

Pedeapsa fatală, din faptele proprii!

* * *

In ce mă privește — cu toate neajunsurile, pe cari le-am suferit — nu aprob forma acestei campanii. Dar fondul: rămâne.

Fondul acesta, îl lămurește d. Nichifor Crainic, în continuarea articolelor sale, împotriva votului sinodal, cu privire la jurământul de la Alba-Iulia — vot a cărui nulitate o dovedește — scriind, în numărul de la 4 Iulie 1928, a ziarului „Curentul", sub titlul „Rugăminte către Inalții Prelați:

„1. Sfântul Sinod n'avea căderea să judece pe preoți pârâți de ministerul Cultelor; i-a judecat totuși și i-a condamnat cu circumstanța agravantă de a nu-i fi anchetat în prealabil și de-a fi osândit astfel preoți cari nici nu erau implicați în chestiune:"

„2. Sfântul Sinod, că să poată anula un jurământ politic, pune o premiză falșă și anume: acest jurământ a fost făcut „în duh de răzvrătire"...

„3. Un jurământ nu se anulează, ci se desleagă la cererea celor interesați direct. Sf. Sinod l-a anulat totuși fără ca măcar adresa ministerială să fi cerut lucrul acesta, și introducând astfel în uzanțele milenare ale ortodoxiei o procedură streină de spiritul ei:"

„4. Jurământul luat de preot fiind un act cultic, Sf. Sinod, prin anularea lui în abstract, nesocotește însuși cultul Bisericii ortodoxe".

Cum să vede: sunt argumente de fond, la cari nu se poate răspunde. Și iată concluzia:

„Sfântul Sinod pare că a abdicat dela doctrina eternă în favoarea intereselor momentane ale unui partid politic aflător la guvern. Autoritatea și prestigiul sinodal sânt puse asfel în joc, iar Biserica silită să apară ca o anexă oarecare de partid. Inexplicabil din punct de vedere doctrinar și cunoscute fiind azi în mare parte dedesupturile lui politice, votul ce s'a dat coboară însuși Sf. Sinod din înălțimile spirituale la funcția obișnuită de club politic.

„Și dacă substratul politic al acestei afaceri e adevărat (de ce nu ni se dă o desmințire?) dacă votul sinodal e pornit din convingerea politice (în speță: liberală) a câtorva prelați, chestiunea se agravează și mai mult sub considerente de ordin moral. Căci a călca doctrina ortodoxă în picioare și a prezenta publicului hotărâri în interesul unui partid, învăluite în aparența majestății religioase și formulate în numele Duhului Sfânt e pe deoparte blasfemie, iar de pe alta tentativă de înșelare a spiritului public.

„Iată deci atâtea elemente ale unui act neobișnuit care ne turbură profund liniștea sufletească și ne clantină în credința în Dumnezeu și în Biserica sa, dar încredarea în capacitatea și în corectitudinea prelaților cari alcătuiesc soborul arhieresc".

Va să zice:

Politica de partid, în Biserică!

Acesta este fondul, care rămâne, ilustrând cele spuse și de noi.

* * *

Rezultat:

Politica pe partid, a compromis și autoritatea instituției Sinodale, a Bisericei Naționale: ființa spirituală a neamului românești.

Se naște întrebarea:

Cine are răspunderea? Care este remediul?

Răspunderea: o au desigur, în primul rând, reprezentanții Bisericei, Mitropoliți și Episcopi, cari nu au știut să reziste politicei de partid.

Remediul: nu poate fi altul, de cât alungarea politicei de partid, din Biserică.

Cerc vicios.

Cine să alunge, din Biserică, politica de partid — când politica de partid, prin Mitropoliți și Episcopi, stăpânește Biserica?

Răspund:

Constiința națională!

Aici se dovedește toată însemnătatea „Ligei Apărărei Naționale Creștine" — care stă în afară de partide, mai presus de partide — ca organ de trezire a conștiinței naționale: singura putere de mântuire a neamului.

Aceasta nu o spunem deacum, ci este însuși principiul de organizare a L. A. N. C., așa precum a fost concepută, la origine, și se spune lămurit, în Statut și Regulament.

Statutul zice:

„Art. 4. Mijloacele de acțiune „ale Ligii, sunt: trezirea con„științei și energiei naționale, „morale și religioase"...

Regulamentul, complectează:

„Art. 2. L. A. N. C. înțelege „că biruința nației românești în „lupta ei cu toate relele de care „e copleșită... nu se poate ob„ține pecât prin trezirea conști„inței naționale a tuturor ro„mânilor, care să-i unească în „urmărirea aceluiaș scop".

„L. A. N. C. va lupta așadar „ca să trezească și să organi„zeze conștiința națională, ca „putere de apărare a nației ro„mânești prin ea însăși.

Acesta este singurul remediu, și în cazul Bisericei noastre: desorganizată astăzi, prin politica de partid.

Conștiința națională a tuturor românilor — cere o altă Biserică.

O vom avea!

Deocamdată, se și vede în ce fel ne îndrumăm către dânsa:

Conștiința națională — trezită de doctrina cuzistă, împotriva politicei de partid — lucrează ca auxiliară a „justiției imanențe": chemând pe vinovați la răspundere!

A. C. Cuza.

Sfârșit de an școlar

Asemeni cultivatorilor, cari în toamnă aruncă sămânța în ogorul primitor, iar vara es la câmp, spre a constata rodul muncei lor și dacă acest rod este copt, sănătos și îmbelșugat.

Sămănătorii culturei, științei, moralei și iubirei de neam, țară și rege, sămănători de sentimente sufletești, la începutul verei, constată și ei resultatul trudnicei lor munci.

Și cum orice cules de rod al câmpului și livadiei, se sărbătorește, la fel s'a sărbătorit în Timișoara, Duminecă 1 Iulie, sfârșitul anului școlar. — — — — — — — —

Școalele primare de Stat, din Timișoara și județul Timiș-Torontal, în cari se îndreaptă primi pași ai copiilor pe tărâmul învățământului și culturei sufletești, au arătat că între zidurile lor, de către corpul didactic primar, se depune o stăruitoare și înțeleaptă muncă.

Aci, în școala primară, se plămădește cel mai curat aluat al apropierei sufletelor, căci elevii sunt din toate provinciile țărei și din toate straturile sociale. Ea școala primară, este aceia care poate îndrepta primii pași solizi, pe drumul ce duce la „solidaritatea" dintre Români și minoritari.

Dimineața s'a deschis expoziția școlară a școalelor din oraș și județ, organizată de corpul didactic primar, sub conducerea și după indicațiunile date de către D-l Revizor șef al județului D-l Ludovic Cioban valoros dascăl, om de acțiune și nădejde, și o podoabă a învățătorimei Bănățene.

A încerca să descriu minunăția de opere de artă, executate de copii, ar fi riscant. Rămâi pur și simplu uimit și plin de admirație față de ceace ochii văd, iar inima se umple de recunoaștință față de corpul didactic primar.

A încerca să arăți care școală are cele mai frumoase și desăvârșite realizări, este iarăși riscant, căci întrecându-se învățătorii și învățătoarele unii pe alții, au înfăptuit frumosul și perfectul sub toate raporturile și în toate domeniile de creațiune artistică

După amiază, în grădina Cinematografului din Cetate, cele 10 școale primare de stat din Timișoara, ne-au dat 2 ore de înălțare sufletească, de mândrie națională și de încredere in corpul didactic, corp format și el ca și elevii din Români.

Sub privirile uimite de admirație, s'au perindat pe scenă micii artiști, eleve și elevi, din vechiul Regat, din Banat. Graiul românesc, în coruri, recitări, soenete, a răsunat curat și limpede, căci nimănui nu-i a fost cu putință să deosebească pe români de neromâni.

Cei care s'au distins dintre copii la învățătură și dexterități, au fost încununați și au primit premii, în cărți și obiecte folositoare.

Serbarea a fost încheiată prin o evocatoare cuvântare, asupra trecutului și luptelor neamului de către D-l Romulus Frateș Inspectorul Invățământului primar din oraș și județ, arătând și magnificul progres realizat în 10 ani de învățământul românesc.

In tonul prin care D-sa și-a rostit cuvântarea, vibra satisfacția luptătorului neobosit și învingător, pe terenul școlar românesc, iar colaboratorii D-sale, au întrecut toate așteptările și sunt la înălțimea chemărei, în realizările înfăptuite pe terenul școlar propriu zis și pe cel extra școlar.

Marele sprijinitor a tot ce este românesc și prieten devota corpului didactic și școalei D-l Dr. Lucian Georgevici primaru șef al municipiului, D-nii parlamentari, Râmneanțu, Nistor, Brudariu și Petre Savi, prezenți în primele rânduri și au manifestat prin această prezență, dragostea ce port școalei și dăscălimei românești.

A fost o manifestație înălțătoare și dătătoare de încredere în corpul didactic. Iar văzduhul a purtat pe undele lui, glasul puternic eșit din piepturile școlarilor, puternic să se audă în toate părțile lumei „Pe-al nostru steag e scris unire, unire-n cuget și simțiri" și ca un tunet; Trăiască M. S. Regele Mihai I. Trăiască România pe veci unită.

•

Școala pregătitoare de ofițeri de Artilerie din Timișoara, al cărei comandant este ofițerul de elită, profesorul distins și inimosul român, D-l Colonel Georgescu Pion, sărbătorește prima promoție de ofițeri eșită sub domnia M. S. Regelui Mihai I.

Rugăciune de slavă și mărire a Creatorului și Mântuitorului Cristos, și învocarea binecuvântărei cerești asupra M. S. Regelui, oștirei, Neamului și nouei promoții, a fost ridicată în curtea școalei speciale de artilerie, de către: S. Sa Archimandritul Morușca, și S. lor, preoții Stroca și Imbroane.

Prin o predică plină de exemple de puterea credinței în Dumnezeu și fiul său, plină de exemple de patriotism și spirit de sacrificiu, S. Sa. Archimandritul Morușca a arătat tinerilor ofițeri, datoriile ce au de îndeplinit, față de ei de semenii lor, de cei încredințați lor pentru instruire, precum și fața de țară, rege și națiune.

Cu glas duios de părinte și educator, D-l Colonel Georgescu Pion, le face frumoase recomandații, apăsând asupra faptului de a fi demni urmași ai acelor eroi, cari prin sacrificiul vieței lor, ne-au lăsat patria întregită și să fie în orice moment gata a răspunde la chemarea regelui și patriei.

Domnul General Burileanu ajutorul înspectorului General al Artileriei, prin înălțătoare povețe și pilde le arată greaua dar nobila misiune ce au de îndeplinit și rolul de apostoli educatori ai națiunei.

Sufletele s'au înălțat, ochii s'au umplut de lacrimi, inimile a tresăltat și din toate piepturile a eșit un singur strigăt: Traiască M. S. regele Mihai I. Oștirea românească neamul și România întregită.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Biserica și clerul

Un cleric provocator. — Constatări și întrebări. — Religia și religiositatea. — Misiune apostolică sau meserie preoțească. — Ce trebue să cunoască ierarhii bisericești? — Concluzia: cer iertare dela episcopul Aradului, — dar la Canossa n'am fost și nu mă duc.

In ziua de 5, l. c., a apărut în „Nădejdea" un articol iscălit de: „un cleric, fost adept al L.A.N.C.", în care anonimul critică articolul meu: Pentru episcopul Aradului (din 1. Iulie c.) și pretinde a constata, că scrisul meu ar fi anarhic, ca cuget, iar publicarea lui în „S. B." ar însemna o anarhie în presă.

Imi aplică aceasta „teribilă" pedeapsă, bazându-se pe următoarele constatări greșite:

1. Am atăcat în mod vulgar pe *un ierarh bisericesc*, deci: *am atacat* **direct** *Biserica.*

2. Felul atacului vădește intenţiunea, — nu de a îndrepta un rău, — ci tinde la scădere autorităţii unui ierarh bisericesc.

3. Atacul este nedrept, fiindcă eparhia, Aradului are numai 5 parohii în Iugoslavia, pe când restul de 36, aparţin eparhiei Caransebeșului.

4. Se atacă tocmai episcopul, care printr-o muncă titanică și-a căștigat deosebite merite, chiar în eparhia Arad, care a moștenit-o, cu cel mai mare număr de rătăciți.....

Din acestea anonimul deduce, că scrisul meu este anarhie și contrar doctrinei cuziste, din care reproduce un pasagiu, drept probă.

Articolul fostului „adept" al L. A. N. C. începe așa:

„Am reprodus două pasagii din „doctrina națională a șefului „L.A.N.C., pasagii, cari, — *fără „a trece în domeniul naţiona„lismului abstract*, — pot fi „semnate de orice bun român".

Inainte de a mă pronunța în cauză, trebue să relevez, că nu-mi vine să cred, că anonimul din „Nădejdea", ar fi în realitate preot, — fiindcă nu'l pot înțelege *de ce se ascunde sub anonimat, atunci, când pretinde, că apără pe episcopul său atăcat pe nedrept.* —

Forma articolului ilustrului meu critic fără nume **la aparenţă** *pare a fi pe deplin justificat.* Examinându-i însă fondul, voiu arăta, că este cu totul... „straniu, ca să nu-i dau alt calificativ".

Pentru luminarea fondului greșit îmi iau libertatea de a face o mică întroducere, care se compune din constatări și întrebări foarte firești și absolut necesare la explicațiile ce urmează să le dau.

Constatări:

1. In satul L. A. N. C. nu figurează cuvântul „adept", deci clericul fără nume nu a avut niciodată nici o legătură cu L. A. N. C., iar calitatea de „fost adept" și-o ia singur numai și numai pentru a-și da o mai mare importanță. **In L. A. N. C. nu sunt anonimi!**

In cazul, că respectivul cleric, ar fi fost de fapt membru al L. A. N. C., deci i-a jurat credință, îl aflu de un sperjur, care nu merită alta, decât dispreț.

Deci cazul „fostului adept" se prezintă astfel: *un liberal oarecare, încearcă în mod rafinat să compromită pe un reprezentant al L. A. N. C. care reprezintă o părticică* **constitutivă** *din L. A. N. C. ca idee și acţiune,* deci lovește direct în L. A. N. C. și uită, că în cazul de față nu se poate aplica greșita sa deducție, că; atacând clerul, atăci Biserica, — fiindcă Biserica este marea idee creștinească nutrită de *întregul creștinism,* deci nu numai de către numărul mic al preoților, care dispare în marea creștinilor.

Iar L. A. N. C. care este un legământ între bunii români, este condusă de persoane, cari sunt puse a o reprezenta, ca idee și acțiune, în toate domeniile, bazați *pe principiul ei unitar* și pe doctrina „cuzistă" a căreia adevăr n'a fost combătut încă de nimeni. Acești reprezentanți, în caz, că nu-și împlinesc datoria, *momentan vor fi schimbați,* ceeace la cler nu este cazul.

Să nu tragă mâța de coadă, că miaună!

2. In eparhia Aradului, 80% din totalitatea preoților, fac politică militantă în partidul liberal, iar credincioșii adecă marea masă, care compune adevărata Biserică, 90% sunt aderenții politicei antiliberale. Deci 200 preoți față în față cu 200.000 credincioși, într'o neînțelegere dușmănoasă.

Iată o cauză a dușmăniei, pe care — în interesul Bisericei, — cum s'o calificăm?

3. Cauza dușmăniei între cler și popor pe motiv politic se unește cu o altă cauză ce interesează direct numai clerul: există o mare neînțelegere chiar între preoți, care în multe locuri a provocat o îndreptățită îngrijorare și îndignare. Aceasta împrejurare. la care se mai adaug încă multe, multe cazuri pe cari în interesul Bisericei nu vreau să le relevez, nu sunt suficiente în deajuns pentru a demonstra o stare, care se prea aseamănă cu anarhia?!...

4. Clericul fără nume nu știe ce zice în fraza: *„fără a trece în domeniul naţionaţismului abstract"*, fiindcă nu știe să-și deie seama despre înțălesul naționalismului, care totdeauna este *numai ideal,* deci abstract. Noul „doctrinar", probabil înțelege naționalismul, conform lozincei: „prin noi și pentru noi înșine". Deci naționalismul lui este material, bancar sau de alt înțeles **real** și îl păstrează sub forma de treicolor arborat pe cetățuia partidului, care desbină și subminează neamul românesc, pentru a permite ca un Berkovitz, Blank, Szana, Fildermann, Renner et Comp. să-și facă neconturbat mendrele într-ânsul.

Deci în interesul Bisericei

Intreb:

a) Este adevărat, că felul cum se face propaganda partidelor politice, este dăunătoare neamului, fiindcă îl desbină și'l anarhizează?

b) Este spre folosul clerului, ca acesta să se arunce în mocirla patimilor politice, pentru scopuri străine de interesele Bisericei și — în loc să propage iubirea creștinească. — propagă ura între români?

c) Cine compune Biserica? Clerul, credincioșii, sau ambii laolaltă?

d) Este anarhic faptul, când o minoritate creștină se ridică în contra unei majorități creștine, provocând o luptă sau zizanie, din care numai Biserica poate ieși păgubită?

e) Câte sunt la număr satele, în cari preoții își înțeleg și împlinesc adevărata lor misiune sfântă dumnezească și care este numărul satelor unde dominează cea mai jalnică dușmănie între preoți și popor?

f) Ce fel de măsuri s'au luat și care sunt rezultatele acțiunii ierarhilor bisericești pentru liniștirea și normalizarea acestor stări?

g) Oare episcopii nu știu, că sectarizmul nu se lățește din cauza deosebirilor doctrinare sau rituale, ce ar exista între confesiune și mentalitatea poporului, ci numai din cauza unor clerici, cari nu-și împlinesc datoria față de Hristos?

De ce se combate efectul și nu cauza răului?

Oare cine samănă anarhia, eu care biciuesc răul sau acela care'l provoacă?

h) Este adevărat, că Biserica ca idee este vecinică, nemuritoare, pecând clerul, vremelnic, muritor și de diferite valori?

In starea de astăzi, ar fi bine pentru Biserică, că să se confunde cu clerul?

i) Este un gest anarhfc din partea anonimului din „Nădejdea", care mă provoacă ca să-mi justific atitudinea față de cler, prin prezentarea acestor împrejurări dureroase, cari nu ar fi trebuit aduse în discuția publică?

Apasă conștiința clericului provocător urmările ce vor rezulta din acțiunea sa, având în vedere, că eu ca laic eram obligat să mă justific?...

Răspuns „Nădejdei"

Criticul fără nume comite o greșală de neiertat, când — în calitate de cleric, — tinde a înlocui doctrina lui Hristos, cu „doctrina" adepților lui Ignație Loyola, cuprinsă în „Monita Secreta", pe care o cunosc perfect de bine. Iată cum:

1. Nu am nici un interes personal în Iugoslavia. Nu am nici o rudenie sau avere acolo, deci dovada de revoltă ce am dat-o în interesul fraților robiți este o urmare a dureroaselor lor chemări și s'a făcut în interesul celor subjugați și amenințați cu pierire, Deci glasul zecilor de mii de frați robiți îmi dau dreptul de a vorbi dela egal la egal, **cu ori cine.**

Așa procedează naționalismul abstract, față de cel de paradă.

2. Necunoscutul *mă provoacă* conștient și mă constrânge să pun pe hârtie lucruri ce nu ar fi trebuit scrise, în interesul prestigiului bisericesc, deci crede, că prin răspunsul la care mă constrânge, voiu justifica atitudinea mea, prezentând dovezi compromițătoare și personale la adresa episcopului Grigorie.

3. Nu fac pofta provocătorului fiindcă nu-mi pot lua pe suflet urmările ce ar rezulta din aceasta procedură.

Nici nu mă pretez la publicarea tuturor datelor ce ar compromite grav preoțimea.

In consecință dacă sunteți oameni *de bună credință,* mulțumiți-vă cu atâta.

Țin de datorie să fac câteva precizări.

Există o mare și fundamentală deosebire între cler și Biserică, între religie și religiositate și între sfânta misiune preoțească și o preoțime privită ca meserie sau profesiune.

Dau câteva exemple.

Românul creștin păstrează și astăzi încă o sumedenie de obiceiuri curat păgâne și le folosește, chiar și în slujbile religioase, când în ritualul confesiunei nu se știe de existența lor. Deci vechia religiositate păgână, cu Joia trăznetelor, cu Ana Foca etc. și astăzi se mai manifestă puternic în popor, cu toate că sunt contrare cu concepția teologică creștină.

Poporul german și astăzi serbează vechile serbători păgâne.

Poporul rus, când i s'au alungat preoții, a pierdut și credința, fiindcă religiositate, adecă pornirea de a căuta pe D-zeu spre închinare, — nu a prea existat în dânsul.

Românul certat cu popa se supără pe el și trece la baptism, fiindcă în sufletul lui există o religiositate puternică, care'l oprește de a nega pe Hristos. Nenorocitul fuge de ceartă și crede că în secta baptistă află adevărata pace creștinească și nu-și dă seama, că contribue la distrugerea unității noastre naționale.

Dacă un episcop pedepsește pe un preot său un laic izbește în greșala sau păcatul unui cleric, — este fariseic a pretinde, că s'a lovit în Biserică.

Preoția este o sfântă misiune, care nu se poate cufunda cu o ocupațiune, meserie sau funcțiune profană, — deci este idiot și tâmpit acela, care încearcă a organiza preoțimea în mod profesional sub o eventuală lozincă: „preoții tuturor credințelor, uniți-vă".

Asemenea păcate în contra lui Hristos fac numai *ramoliții,* cari publică articole scrise de rabini în coloanele gazetelor oficiale episcopești române.

Care este scopul nostru

Arătând răul, să ambiționăm pe ierarhii bisericești să procedeze la eliminarea lui. Eliminarea politicei din Biserică.

Așteptăm o apostolică acțiune de reîncreștinare a românilor desbinați și înduşmăniți în mod criminal, de către reprezentanții intereselor jidovești.

Vrem o Biserică nouă, tinără, curată, plină de viață și dragoste națională, în baza eternelor învățători ale Mântuitorului Hristos, în care să avem unicul loc de mângâiere sufletească pentru întregul neam românesc.

Se se reîntroducă tradiționala evlavie creștinească și să se ridice autoritatea clerului, astăzi știrbită.

Vrem luptă pentru pace și adevăr întru Hristos.

Așteptăm, ca clerul să pornească o luptă în contra jidanilor, cum a purtat-o însuși Hristos, care i-a blăstămat zicându-le, că sunt fii dracului. (Ioan VIII. 31,44. Mateiu 13,33.)

Concluzia

Având în vedere, cele arătate mai sus cât și împrejurarea, că P. S. episcop al Aradului, mi-a declarat personal, că pleacă cât mai curând în vizită canonică la frații din Jugoslavia.

Având în vedere, că episcopul Aradului are o vrâstă de 39 ani, — iar nu 180, ca cei doi Sfinxi, din Caransebeș, — posede și o extraordinară putere de muncă, împreunată cu o creștinească bunăvoință, având în vedere, că episcopul Aradului în fine, își va cunoaște adevărații binevoitori și prietenii binesfătuitori, din jurul său, cât și valoarea reală a preoților în parte.

Având în vedere, că cred în promisiunea P. S. S.

Cer iertare dela episcopul Aradului și dela clerul jignit prin articolul meu din 1 Iulie.

Să nu se uite rugăciunea: și ne iartă nouă păcatele noastre precum și noi iertăm greșiților noștri.

Este rușine a fura, a minți, a înșela, a ucide etc. dar a cere iertare în mod creștinesc nici când.

Pe viitor, nu vom publica nimica ce ar putea jigni clerul, ci vom aduce la cunoștință P. S. S. toate cazurile de neînțelegere pentru a-i da posibilitatea de a îndrepta răul.

Termin aceasta chestiune și de bunăvoie îmi impun aceasta rezervă *vremelnică,* în speranța că lucrurile se vor îndrepta.

Mi-am făcut datoria întreagă, dar țin să se știe, că **la Canossa nu am fost și nu voiu merge niciodată,** fiindcă pe lângă tot regretul și rezerva mea, problema pusă, există și va exista, până la soluționarea ei prin măsuri drastice și radicale, de sus în jos.

A. Tieranu.

Procesul doctorilor Diel și Bauer

Jurisprudența germană în chestia corpurilor străine uitate în abdomen cu ocazia operațiilor.

Extras din *„Münchener Medizinische Wochenschrift"* No. 6. Pagina 290: **Cutia cu întrebări.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Intrebarea 10: Cum este apreciată din punct de vedere penal lăsarea corpurilor străine (tampoane de tifon etc.) în cavitatea abdominală după operații abdominale, adecă poate fi acuzat medicul-operator de leziune corporală prin neglijență?

Răspunsul: Lăsarea corpurilor străine în cavitatea abdominală după operații abdominale se va judeca în diferite feluri, conform consecințelor. Dacă are numai consecința, că bolnavul în urma aceleia are de suferit dureri corporale. este eventual nevoit din nou a se supune unei operații, atunci nu poate fi vorbă decât de o *leziuae corporală prin neglijență.* Are însă cu urmare moartea bolnăvului, atunci poate fi vorbă de *omor prin neglijență.* Ambele presupun însă, că medicul procedează neglijent. Neglijent procedează acela, care scupă din vedere precauțiunea necesară și așteptată dela el cu drept cuvânt.

Medicul, care lasă în cavitatea abdominală un corp străin, procedează totdeauna neglijent, dacă nu există circumștanțe cu totul extraordinare. Se vă avea pe lângă aceasta în vedere, că neglijența se contractează și atunci, dacă cumva medicul însuși nu este neglijent la operație, însă i se poate reproșa, că el în genere a acceptat să opereze între împrejurările exitente. Și va trebui de obiceiu să i se facă reproșul, că nu s'a îngrijit să aibă ajutorul necesar.

Dacă există — conform celor expuse *o leziune corporală prin neglijență,* atunci **din aceasta rezultă pentru medic totdeauna cazul mai grav, anume leziunea corporală prin lezarea datoriei profesionale (§ 230 Abs. 2 StGB), care faptă poate fi urmărită și fără cererea (propunerea) lezatului. Ca pedeapsă vine în combinație în astfel de cazuri de obiceiu pedeabsă cu închisoarea, și anume o atare se poate da până la trei ani.** *Și omorul prin neglijență — dacă există — este judecat mai grav fiindcă s'a comis prin lezarea unei datorii profesionale (§ 222 Abs. 2 StGB). Pedeapsă poate fi mărită până la 5 ani închisoare.*

Nu se va trece cu vederea nici aceea, că *neglijența medicului — care îl face pedepsibil în modul descris — și atunci poate exista, dacă obiectul îl lasă unul dintre asistenții săi, iar el a negligat supraveghierea,* care după împrejurări îi aparținea și care era posibil de făcut, sau dacă la alegerea ajutorului angajat și vinovat de greșală, nu a procedat cu atenția necesară.

I. Schiedermair,
Consilier la Curtea de Casație München.

Pentru d-l Ministru de Finanțe

Un informator discret ne comunică, că la „Liceul Carmen Sylva" din Timișoara, este luată în stat de plată domna Valentina Focșa, inspectoară și soția unui înalt funcționar dela Ministerul Instrucțiunei, care încasează regulat leafa de profesoară, 12—13.000 Lei lunar și nu ține nici o oră la acest liceu. In locul ei funcționează o altă profesoară, care este plătită pe drept, tot din banii publici.

Presupunem, că d-na Focșa nu ridică încă o leafă la București — eventual și la alt liceu, — deci rugăm pe d-l Ministru de Finanțe care are un renume de zgârcit, să examineze acest lucru și să constate, că onoratele organe de inspecție ale Ministrului Instrucțiunei în câte locuri își ridică deodată întreaga lefă lunară.

Iată un caz potrivit de a reduce în mod legal spesele nejustificate ale statului și pentru ameliorarea unor mici părți din imensul rău public.

=xox=

Cronica Severinului

Instituțiuni și firme românești în Piața „Regina Maria". — Cârciumele clandestine vor fi închise?. — Ne întâlnim la „Strand"!

— Dela redacția noastră din Lugoj —

Lugoj. — Dacă în decursul celor 10 ani de stăpânire românească românii lugojeni ar fi înțeles rostul cuvântului **„unire"** hotărât că astăzi în 1928 stăteam cu... ceva mai binișor pe terenul comercial și industrial. Dar cine și-a bătut capul cu acest lucru, când stăpânirea noastră avea ceva mai bun de făcut. In decurs de 10 ani de zile lugojenii noștri au făcut politică de partid, politică clocită exercitată fățiș prin speculare sentimentelor naționale și prin traficarea parțiunei conștiinței lor de români, — dacă unii dintre ei pot fi calificați de atare.

Și totuși pe terenul comercial au progresat cu ceva. In piața Regina Maria, în anul 1920 nu își expusese firma nici o intreprindere românească, nici o dugheană de creștin. Astăzi pe lângă Banca „Caraș-Severin" înființată de români de inimă în frunte cu mândrul bănățean Petru Nemoian (fost prefect și deputat averescan), în plin centru (românesc) al Lugojului avem 8 prăvălii românești și anume: Costică Vasiliu, Gheorghe Bercea, Gheorghe Lupu, Ion Bancu, Iosif Priban, Aurel Popescu, Ghiță și Martin, și înfine S. Jurna. Evreii au început să-și care catrafusele... Norocul nostru că în această privință a închirierilor de prăvălii nu se poate amesteca Primăria. Dacă ar fi după cei dela „Casa Orașului", picior de român n'ar fi mai ajuns în piața Lugojului.

Ministerul Finanțelor a dat ordin tuturor Administrațiilor financiare din țară ca să procedeze imediat la închiderea tuturor cârciumelor cari nu posedă brevet pentru vinderea otrăvurilor. Măsurile s'au luat în întreg județul.

Cum însă? Agenții de percepție transportându-se la fața locului pun în vedere cârciumarului (fără brevet.) ordinul Ministerului, pentruca în aceeași zi să înceapă... târguiala și sperțuiala.

Domnule Administrator financiar dr. Tăbăcariu! Intr'un rând am arătat că 50—60 la sută din cârciumele clandestine sunt în mâna jidanilor ...Și acești jidani sunt întotdeauna înclinați spre... mituire. Păzește-ți te rugăm angajații.

*

— Bonjur Miți, zice el.

— Bonjur Pișta, zice ea.

Un dialog pe șoptite din care se pot prinde doar cuvintele pe insulă și... strand. Sigur un mic randevu fără urmări catastrofale...

Seara fetița vine acasă și povestește mamei sale cum a fost de bună baia (de Pișta nu-i spune nimic). Băiatul într'un cerc de preteni spune despre fetele de azi că: **toate sunt la fel.**

Mici răutăți din partea celor ce nu știu să înoate în apa Timișului provocătoare de cea mai evidentă promiscuitate.

D. Asandi.

Naționalizarea comerțului și școala

Intoducere de: **Dem. Stănculescu, profesor**

Este bine cunoscut tuturor dela noi, ciudatul obicei al legiuitorului român, de a copia după modele străine, norme de organizare ale vieții noastre de Stat.

Cine nu stie, că toate legiuirile noastre de bază, începând cu vechea constituție, până la codul civil și codul comercial (în România de eri), au fost copiate după modelul belgian, francez și italian.

La inceputul înjghebării Statului român, era poate admisibil să se copieze modele străine, de legiferare în structura lor aproape originală, fără adaptarea lor la stările speciale ale Statului nostru.

Lipsa de experiență a conducătorilor, ca și lipsa de tradiție în măsuri chibzuite pentru administrarea Statului, au scuzat destul timp aceste greșeli, prin cari totuși, s'a dat Statului un lustru de civilizație.

Dar, ca să ne înșelăm pe noi înșine, prea mult, aceasta n'o putem admite și cu puternică hotărâre, e vremea să ne ridicăm împotriva tuturor acelora, cari vor să amăgească pe oamenii bine intenționați din această Țară, cu un joc de considerații teoretice fără nici o valoare și transformate repede în literă de lege.

In cele mai importante legiferări de ordin economic, au fost neglijați aproape totdeauna, conducătorii versați ai întreprinderilor economice.

Dacă n'au fost consultați acesti oameni, în mâna cărora stă tot succesul luptei pe care o duce economia noastră națională cu interesele contrarii ale economiilor naționale străine minunat reprezentate în Țara noastră, trebue implicit să deducem că pentru conducătorii Statului nostru, întreprinzătorii români acești factori ai economiei noastre naționale, n'au avut și nu pot să aibă vre-o importanță în îndrumarea legiuirilor economice.

Ce însemnează această? Foarte simplu de înțeles! Oricine, a putut observa în ultimul timp, ca și mai 'nainte, că în întreprinderile noastre economice, favoritismul și nepotismul politic, au făcut să se cocoțeze la conducerea acestor întreprinderi, unele din cele mai de seamă, elemente lipsite cu totul de cunoștințe teoretice sau practice, de specialitate.

Teza de exemplu, s'au văzut atâtea cazuri, când băncile și societățile comerciale mari ale țării, sunt conduse de ingineri sau de avocați, cari numai pentru bancă și comerț nu s'au gândit a se pregăți, dar politica, marele dușman al Statului nostru, printr'o simplă scamatorie, i-a înscăunat în capul unor întreprinderi importante pe care ei, mai curând sau mai târziu, au misiunea firească a le duce de râpă.

In acest timp, elemente de puternică pregătire economică teoretică și practică, pentru simplul motiv că și-au format un caracter tenace de om și de român și nu pot face o transacție oneroasă cu conștiința lor curată, vegetează uitați în tot lungul țării și nu sunt chemați să participe, ei cei dintâi, la opera de reorganizare economică a Țării.

Și opera de reorganizare economică a Țării, începe cu reorganizarea radicală interioară a întreprinderilor economice.

Această reorganizare, în mod incontestabil, nu o poate face un conducător de întreprindere economică, fără cunoștințe de specialitate, ci un specialist, pregătit vreme îndelungată în școli, apoi, în viața practică.

Factorii conducători ai Statului nostru, știau pe cine puseseră într'o mare majoritate, în fruntea întreprinderilor și de aceea n'au simțit necesitatea să-i consulte și pe aceștia, la alcătuirea legilor economice fundamentale și la legiferarea învățământului comercial, pe cari se sprijină bunul mers al economiei noastre naționale.

Cum să mai avem încă, pretențiunea, să fi fost consultați în această privință prin reprezentanții lor, bieții mici comercianți, personalități umile, fără multă cultură, dar de origine neaoș românească, mai ales aceia din orașele mici ale Țării dintre cari cei mai mulți plecați dela coarnele plugului fiindcă au simțit licărind în sufletele lor flacăra unei misiuni mai importante decât aceea de plugar.

Acești pionerî ai naționalizărei comerțului nostru au fost atât de uitați și de exploatați, încât mulți dintre ei și-au sdrucinat azi până'n temelii, gospodăriile lor negustorești și se găsesc cu totul părăsiți, la discreția vremurilor vitrege prin care trece astăzi comerțul național.

Dacă ai fi întrebat înainte de războiu, sau chiar azi, dacă ai întreba pe un intelectual român ce părere are despre comerțul național, rămâi uimit de necunoștința de cauză cu care se ilustrează, în cele mai dese cazuri, minunatul și prețiosul nostru intelectual, care poate se discute cu D-ta, despre cele mai încurcate cancanuri politice, dar despre importanța comerțului național, habar n'are!

Iată în ce condițiuni i-a fost dat Statului nostru să-și pună azi grava problemă: „cum vom face naționalizarea comerțului, pentru ca să dăm la o parte amenințătorul pericol care se ridică, acela, al sugrumării vieții noastre economice, mai ales a comerțului național, prin invadarea în proporții uriașe a unui element eterogen, pe acest tărâm de activitate, așa de rentabil, de unde factorul național a fost îndepărtat și aproape eliminat, printr'o criminală nepăsare și necunoștință de cauză din partea forurilor conducătoare ale Statului.

Unul din mijloacele cele mai importante, pentru pregătirea cadrelor comerțului național, este de bună seamă învățământul comercial, de a cărui organizare, ne vom ocupa în capitolele cari urmează.

Sistemul actual de organizare al învățământului comercial din România, a fost ca multe alte sisteme de altă natură, copiat după cele din străinătate, ajungându-se la adoptarea unui sistem mixt, plin de considerațiuni teoretice în totalitatea de legi și regulamente pe care le cuprinde, dar care n'a dat până azi alte rezultate, decât că a dotat viața economică a Țării, cu un proletariat economic intelectual, bun de exploatat de către capitaliștii hrăpăreți, cu simțul demnității naționale atrofiat.

In capitolul care urmează, ne vom strădui să arătăm, în ce scop a fost creată fiecare ramură a învățământului comercial, și dacă acest scop a fost realizat.

Ținem să înfățișăm toate considerațiunile noastre într'o notă de perfectă obiectivitate, pentruca să se poată vedea cu strictețe în ce fel s'au desfășurat silințe sterile de zeci de ani și cum s'a bătut pământul pe loc, pentruca factorii economici naționali să lupte azi din greu în complectă desorientare, cu concurența străinilor și a eterogenilor perfect înarmați.

In acest timp, economia noastră națională. lipsită de combatantul ei de bază, un comerciant român sprijinit de Stat și conștient de rolul său de soldat economic al Țării, așteaptă sleită de puteri, vremurile mai bune, cari, odată, trebue să vină.

(Va urma).

Discursul rostit de Vasile Alexandri

în memorabila ședință a Senatului dela 10 Octombrie 1879

(Continuare)).

D. Moseau de lonnes, arată tabloul următor:

Svedia și Norvegia, 450 jidani, adică 1 la 7,500 locuitori;

Anglia, 12,000 jidani, adică 1 la 1,750 locuitori;

Elveția, 1,970 jidani, adică 1 la 1,100 locuitori;

Prusia, 135,000 jidani, adică 1 la 800 locuitori;

Franția, 60,000 jidani, adică 1 la 600 locuitori;

Italia, 38,000 jidani, adică 1 la 500 locuitori;

Danemarca, 6,000 jidani, adică 1 la 330 locuitori;

Grecia, 7,000 jidani, adică 1 la 140 locuitori;

Germania, 150,000 jidani, adică 1 la 90 locuitori;

Belgia și Olanda, 80,000 jidani, adică 1 la 27 locuitori;

Austria, 453,000 jidani, adică 1 la 60 locuitori;

Rusia, 658,000 jidani, adică 1 la 58 locuitori;

Turcia, 380,000 jidani, adică 1 la 26 locuitori;

Noi putem acum adăoga:

România, 400,000 jidani, adică 1 la 13 locuitori;

Prin urmare, România are relativ o populațiune ovreiască de 2 ori mai mare decât Statul din Europa care conține relativ mai mulți jidani, adică decât Turcia, și de 6000 ori mai mare decât Svedia, care conține cea mai mică populație ovreiască.

Luând numai Statele cu cele mai mari cifre absolute de ovrei, vedem că în:

Rusia, jidanii constitue a 110-a parte din populația totală;

Austria, jidanii constitue a 79-a parte din populația totală;

Germania, jidanii constitue a 144-a parte din populația;

Belgia, jidanii constitue a 112-a parte din populația totală;

Franția, jidanii constitue a 600-a parte din populația totală;

Italia, jidanii constitue a 700-a parte din populația totală.

România, jidanii constituă a 13-a parte!

Mare atragere are pentru neamul israelit această persecuție? Mare, dulce îi se vede, de vremea ce toți aleargă la dânsa ca la un gheșeft plin de mare foloase.

Bine-voiască dar Europa a înțelege odată pentru tot-deauna că precum în secolii trecuți evreii persecutați pentru cauza de religie în Franția, Englitera, Germania, Italia, Spania, și Portrgalia, găseau un adăpost în țara Română, tot asemenea și în zilele noastre evreii nepersecutați, astă-zi în acele țări civilizate, aleargă iar la noi, și astă dată cu sutele de mii... însă nu pentru ca să fie persecutați de Români, dar pentru ca să aibă și ei la rândul lor pe lume rolul de persecutori și să persecute pe acel ce le dau ospitalitatea... Cifrele au o eloquență neînvinsă!

Incă odată, iată adevărul! Și încă Europa a crezut și crede din contra, atât de dibaciu a fost surprinsă confienta sa, atât a fost de activ, de influent, de neîmpăcat, de victorios, sistemul clevetirei aplicat în contra noastă de alienta israelită:

Aci stăm și ne întrebăm cu mirare: cum niște oameni ca acel ce compun comitetul Alianței israelite, s'a înjosit a se servi de o armă atât de degrădătoare? Căci nimic nu-i mai infamant pe lume ca rolul de calomniator... și ne place a crede că însuși acei oameni au fost induși în eroare de către niște fanatici și de rea credință corespondenți din țară. Astfel pe baza raporturilor mincinoase ce primeau au indus și ei în eroare pe supremii legislatori ai Congresului de la Berlin.

Prin urmare, România este astă-zi victima unei erori isvorâtă dintr'o infamă calomnie!

Ce efect a avut asupra soartei noastre acea eroare? Un efect dezastros, cinic, umilitor și stigmatisător pentru națiа Română!

Europa indignată de tabloul atâtor cruzimi, atâtor nelegiuri, atâtor pretinse acte de barbarie comise de noi asupra nenorociților evrei ne-a condamnat fără a ne asculta. Europa, convinsă că suntem un popor netolerent, fanatic barbar și persecutor, ne-a pus pe acelaș rînd cu sălbaticii din Africa, au găsit că facem parte în secolul XIX, în acest secol de lumină, și că suntem o penalitate. Europa deci a decis a nu recunoaște independența noastră, până mai întâiu nu vom pune capăt barbariei noastre, până nu vom înceta de a schingiui pe evrei, până ce în fine nu vom acorda acestora dreturi civile și politice.

Iată situația exactă în care ne aflăm: un popor acuzat, condamnat fără judecată în prezența altui popor calomniator și năvălitor!

Indignarea Europei a fost atât de mare, în cât nu-i a permis de a lua în considerație:

1. Că independența noastră ne-am cecâștigat-o însine cu arma în mână, cu prețul sângelui nostru că independența noastră este un fapt desăvârșit — un *fait acompli* — și recunoscut de marii Alteți ai ultimului războiu; de împăratul Alexandru și de Sultanul, fostul nostru suveran; că independența noastră nu ne-a fost acordată de pomană de către alții, dar că acea glorioasă pomană ne-am făcut'o noi însine prin vrednicia noastră.

2. Că în calitate de beligeranți învingători... nu învinși... cum meritam a fi scutiți de ori-ce condiții umilitoare într'un tratat de pace încheiat în urma războiului la care am luat o parte glorioasă.

(Va urma).

Mari serbări muzicale în Viena

150.000 cântăreți.

Iu zilele 16—26 Iulie c. va avea loc la Viena, concursul de coruri germane, la care vor lua parte 150.000 eântăreți germani, din toată lumea.

Asociația corurilor și fanfarelor române din Banat va lua parte la aceste serbări, prin patru delegați: președintele d-l Prof. I. Velceanu, d-l secretar general F. Barbu, d-l Sabin Drăgoiu directorul Conservatorului Comunal și Traian Birăescu gazetar, — cu scopul ca asistând la aceaste grandioase manifestațiuni artistice să adune experiențe, cum se pot organiza astfel de concentrări uriașe și în baza studiilor făcute la fața locului să poată da îndrumări cum s'ar putea organiza și la noi, emulări de coruri, în stil mai mare, ca până acum.

Anunțăm cu plăcere, că Prefectura Județului a grăbit să ușureze suportarea speselor acestei delegații, donând suma de zecemii Lei în acest scop.

Durere, Primăria orașului, care ar fi avut toată datoria să se revanșeze față de reprezentanții corurilor noastre, care cu ocazia vizitei Inaltei Regențe, la Timișoara, au aranjat cel mai strălucit festival în onoarea Inalților oaspeți, — nu le-a acordat nici un ajutor sub motivul, că nu au bani.

Rugăm pe d-l Primar Dr. Georgevici, ca să explice zgârciților săi colaboratori din fruntea Primăriei, că pentru asemenea chestiuni Primăria totdeauna are și trebue să aibe bani, având în vedere, că prin aceasta Primăria profită mai mult decât din diferitele bancheturi, cari mereu se aranjează la mici intervaluri.

Până când vor sta finanțele Primăriei la discreția unui singur om, fără ca Primarul să aibe puterea de a dispune în caz de nevoe pentru interese culturale românești?

Așteptăm, ca d-l Primar să explice subalternelor și sfetnicilor săi, ce datorii au față de interesele culturale românești bănățene, în cloaca internațională a Banatului, care se chiamă Timișoara.

Sperăm, că vor reveni, având în vedere că refuzul este nejustificat și antipatriotic.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Document istoric

Asupra Conflictului dela Oradea

Din „Monitorul Comunal“ al Primăriei Municipiului Oradea No. 6—7, din 31 Dec. 1927, pagina 5. Discursul d-lui consilier Mavrodin

(Continuare)

Iată ce spune gazeta: „După amiază (înainte de demonstrație) **toată lumea deja știa că va fi demonstrație.** Cofetăria Müller de lângă episcopia unită era tixită de doamne elegante din lumea mare (venite să guste din deliciile ce avea să le procure demonstrațiile) Era o liniște mortală și la ora 9 seara semnalul a fost dat: jos cu trădătorul de Patrie (episcopul Pavel). La acest semn au început răcnete, **mii și mii de pietre** căderau în geamurile episcopiei. Tumultul tot creștea și pietrele se înmulțeau. Nu mai era geam întreg când a apărut prefectul Poliției.

Armata ungurească a asistat fără să facă nimic (căpitanul Rimler comanda). Numai după a doua devastare petrecută în aceiași noapte, a intervenit armata imperială (austro-ungară). Presa maghiară s'a declarat însă împotriva ei.

Au fost arestate numai 2 persoane: Klein Aron croitor și Ștefan Tipo cismar. **N'au fost însă condamnați.** Nici pagubele nu **s'au plătit.** S'a spart și devastat atunci toate casele Românilor. Citâm câteva nume: episcopul Pavel, Nicolae Zigre, Ioan Buna, Florian Duma, Kiss Dumitru, Iosif Erdeli, Iustin Ardelean, etc. Deasemeni toate institutele școlare ale Românilor, Casa parohială de lângă cazarma artileriei cu arhivă, cu obiecte bisericești cu tot, au fost distruse sau furate. (Nagyvárad No. 184 din 11 Aug. 1893). Mai mult, au devastat nu unmai episcopia greco-catolică ci au devastat și pe cea greco-orientală valahă din Piața mare (Szabadság).

Tot gazeta Szabadság scrie: „Valahii au închis obloanele, dar pietrile le-au prefăcut în țăndări și ploaia de pietre a făcut praf nu numai ferestrele ci și mobilierul. Pietroae cât capul se rostogoleau în locuințele Valahilor“.

Ca să vedeți, Domnilor consilieri, cât de groaznică a fost distrugerea, vă citez tot textul sfârșitului articolului de fond din Nagyvárad din 10 Aug. 1893: „Dacă soarele ce va răsării deasupra Orăzii, va privi în jos, va lumina un astfel de tablou cum n'a mai văzut aici; **ca și cum furia destructivă a armatelor dușmane ar fi vuit dealungul orașului**“.

Cu prilejul regretabilelor excese întâmplate la 6 Decemvrie, toată presa românească, a condamnat și desaprobat aceste turburări. Unele gazete au mers poate chiar prea departe, utilizând accente ce au putut fi exploatate peste graniță.

Ei bine Onorat Consiliu, presa maghiară. de atunci chiar cea democrată, nu numai că n'a desaprobat vandalismele de atunci, dar le-a justificat și aprobat.

Iată de exemplu ce spune textual „Szabadság“: „Valahii greco catolici tolerați de guvern s'au obrăznicit pretinzând că țara e a lor până la Tisa. **Tinerimea** cu sufletul ei curat s'a revoltat și mulțimea vuia ca marea înfuriată. Se auzeau strigăte: „Abzug Pavel! Abzug Buna, Zigre, Pop, Duma! și o mulțime de alți Români. „Trăiască Ungaria!“.

„Nagyvárad“ spune: „Regretăm fanatismul exagerat, dar facem responsabili în primul rând pe aceia cari au dat motiv de trezire a furiei poporului prin atitudinea lor antipatriotică și mai ales **prin tăcerea lor încăpățânată**“ (e vorba de Români și în special de episcopul Pavel). Mai mult, presa de atunci, a instigat:

In No. din 9 August, ziarul „Nagyvárad“ scrie: „Dacă episcopul nu răspunde la acuzele scrise și publicate (acuzele lui Pituc), atunci sentința este gata, se va manifesta opinia publică în cuvintele și prin faptele sale“.

Tot din „Nagyvárad“ se vede bine cum armata a lăsat pe toți să facă ce au voit. Căpitanul Rimler spunea mereu în timpul devastărilor: „Oameni buni, e de ajuns! Nu mai aveți ce zdrobi“.

După câtăva vreme dela dezordini, nu numai că nu s'a pedepsit nici un vinovat, dar mai mult, în ședința consiliului județean dela Cașovia s'a propus parlamentului o lege cu sancțiuni împotriva agitatorilor valahi, nu împotriva celor ce au devastat casele valahilor.

Ca să vedeți, Onorat Consiliu, că afirmația d-lui coleg Bardos a fost lipsită de temeiu, vă reamintesc că asemenea devastări s'au făcut împotriva Românilor, considerați de statul maghiar ca minoritari, și mai înainte.

In anul 1877 Septemvrie 20, cu ocazia victoriilor lui Osman Pasa contra Rușilor și Românilor în războiul de atunci româno-rusoturc, Ungurii au făcut o manifestație de bucurie pe străzi la Oradea și și-au iluminat casele. Se spune în gazeta „Nagyvárad“ chiar, că studenții unguri aveau fes pe cap. Casele Românilor nu erau însă luminate. Atunci, Ungurii drept răsbunare împotriva purtării Românilor cari nu voiau să se bucure că frații lor din România liberă muriau în lupta contra păgânilor, au devastat toate casele Românilor împreună cu palatele episcopiei gr. catolice, a vicarului ortodox Al. Pop, ale prepozitului Borbala etc. (Nagyvárad No. 216 Sept. 21).

Pentru ca să înțelegeți și mai bine cu câtă ură priviau Ungurii pe Români atunci, chiar pot să adaug că din aceeași gazetă rezultă că al căderea Plevnei sub Români, gazetele au scos accente de durere pentru Turci și de ură și insulte împotriva Românilor.

Dar, Domnilor, mi s'ar putea obiecta că toate aceste fapte sunt de domeniul trecutului antebelic și că ceeace se făcea atunci nu trebue să se mai facă acum. Cel ce mi-ar obiecta aceasta, ar avea perfectă dreptate. Trebue să știți Domnilor însă, că eu nu reamintesc aceste lucruri din trecut pentru a justifica pe cele din prezent. **Nu, Domnilor!** O fac întâi pentrucă s'a afirmat că în Oradea nu s'a mai petrecut niciodată ceva din genul acesta și o mai fac pentrucă prea se caută a se bate moneda iredentistă din aceste excese, de care nu poate fi făcut responsabil poporul român și această monedă este bătută tocmai de către aceia cari în trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat au dat dovadă de adevărate violențe împotriva tuturor naționalităților din statul ungar.

S'a exagerat Domnilor de către presa din Budapesta și eu pot să vă prezint câteva numere din „Magyarság“ ca să vă convingeți, care declară că cu ocazia acestor turburări au curs valuri de sânge maghiar, că au fost sute de morți și răniți. Ei bine, D-lor, Dvs. știți cu toții că nici un fir de păr măcar nu s'a mișcat din capul unui maghiar și că nu a murit nici un om.

Va urma.

Informațiuni

Școala de arte și meserii din Timișoara, încheind al nouălea an școlar, a aranjat în ziua de 5 Iulie a. c. o prea reușită serbare la care, pe lângă Corpul profesoral, au mai participat D-nii Rector Dr. V. Vâlcovici, Inspector D. Burariu, Director Ing. D. Mârdan, D-na și D-l Szuhanek, Ing. P. Manciu, Birăescu jurnalist, o numeroasă delegație din partea Corporației meseriașilor și alți intelectuali din loc și provincie. După Imnul Regal și cuvântul păr. Șora, elevii școlii, sub conducerea d-lui prof. Voinea, au executat coruri și dansuri și au jucai drama „Se face ziuă“. A urmat darea de seamă a directorului Ing. C. Liuba, premierea elevilor și deschiderea expoziției școlii. Cu un program bine ales și impecabil executat, serbarea a fost o neașteptată și înălțătoare izbucnire sufletească a tinerilor și viitori meseriași, care face cinste conducerei școlii.

Lui Eftimiu Murgu este titlul unei noui compoziții muzieale aranjată pentru cor mixt, de către compozitorul I. Vidu, care s'a trimis corurilor bănățene, de către „Asociația“ spre studiere, pentru a fi cântată cu ocazia desvălirii monumentului acestui erou național, ridicat în fruntașa comună Bozovici.

Bătaia ca pedeapsă în Palestina. Organele oficiale jidovești anunță, că guvernul palestian a întrodus bătaia, ca pedeapsă ce se aplică la arabii creștini, cari încearcă să atace fetele jidanilor pe străzile Ierusalimului. Săptămâna trecută doi arabi au fost uciși sub pretextul că se leagă de „cintea“ jidoavcelor. Măsura guvernului palestinian ar trebui întrădusă și la noi față de fii lui Iuda, care calcă în picioare cinstea romăncelor creștine, ademenite de aceste spurcăciuni, cu fel și fel de minciuni ordinare. Notăm, că harhării tăiați împrejur au făcut cel mai infernal scandal în intreaga lume în contra bătăii ca pedeapsă, și acuma tac, când însișî o aplică. Neamul dracului se folosește de precurvia sa biblică pentru a alunga pe arabi din Ierusalim, sub acest pretext. Dar tot preacurvia jidoavcelor asigură și în România întrare liberă, pentru fii lui Israel, în toate instituțiunile, în cari simpli creștini nu prea pot pătrunde nici odată.

S'a sinucis o profesoară. Cu adânc și sincer regret înregistrăm, jalnicul caz al profesoarei Boncescu, care zilele trecute, într'un moment de zdruncinare sufletească și-a curmat viața, aruncându-se în valurile Begheiului. Cadavrul acestei tinere și simpatice profesoare a fost pescuit peste trei zile.

Primăria Municipiului Timișoara.

No. I. 18394/1928.

Publicațiune de concurs.

Primăria Municipiului Timișoara publică, concurs pentru ocuparea postului de inginer la Alimentarea cu apă și canalizarea orașului, cu următoarele contițiuni:

Reflectanții i-și vor inainta cererea până la 1 Septemvrie 1928, insoțită de următoarele acte:

1. Actul de naștere, 2. Certificatul medical, 3. Diplomă de inginer, 4. Certificat de satisfacerea obligațiunilor militare, 5. Certificatul prin care se dovedește să reflectantul este cetățean român, 6. Declarație de limbile ce cunoaște, 7. Dovadă că postulantul are praxă în contructie și exploatare hidraulică și de canilizare.

Postulanții cari ocupă vre-o funcțiune publică, vor inainta cererea prin autoritatea la care funcționează, cu referințe din partea acelei autorități, continând și cosimțământul, că autoritatea respectivă consimte la trecerea în serviciul municipiului.

Postulanții vor mai prezenta referințe scrise dela persoane particulare, cu cari au fost în relații de serviciu, sau sub acăror ordine au lucrat, sau cari prin situațiunea lor sunt în stare să cunoască purtarea morală a postulantului.

Retribuțiunile sunt cele din clasa de salarizare VIII. grad, 2.

Numirea este provizorie, iar definitivarea se va face numai după espirarea stagiunei de un an.

Timișoara, la 23 Iunie 1928.

Primar: *Dr. Georgevici.*

Secretar: **Dr. Șagovici**

Pentru conf.: *Indescifrabil.*

șef de serviciu.

Comitetul școlar județean Timișoara.

No. 1310/1928.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 28 Iulie ora 10 a. m. se va ține licitație publică, cu termen scurt, în localul comitetului școlar jud. din Timișoara, pentru contruirea unei noui școale primăre de Stat cu locuințe învățătorilor în comuna Partoș.

Antremăsurătoarea, devizul, condițiunile generale pentru intreprinderi și planul acestor lucrări, precum și caetul de sarcini și condițiunile speciale se pot vedea în biroul comitetului școlar județean (Palatul Prefecturei etaj II, camera No. 78) în zilele de lucru intre oarele 10—13.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 72—83 din Legea contabilității publice și condițiunile generale pentru intreprinderi de lucrări publice.

Ofertele scrise și legal timbrate se vor inainta, ori depune, comitetului școlar județean, cel mai târziu până la ora 10 a. m. în ziua licitațiunei.

Ofertele inaintote vor fi însoțite de numerar, efecte de Stat, sau efecte garantate de stat, ori recepisa de consemnare servind drept garanție și reprezentând 4% din valoarea lucrărilor (Libel de depunere nu se primește).

Concurenții vor prezenta la licitație și dovezile de capacitate, iar în oferta lor vor menționa că cunosc caetul de sarcini și toate condițiunile referitoare.

Comitetul școlar județean.

Timișoara, la 7 Iulie 1928.

Prefect-Președinte: **ss. Dr. Coste.**

Secretar: **ss. Iosif Popa.**

Prefectura județului Timiș-Torontal.

No. 14829/1928.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 30 Iulie 1928, ora 12 a. m. se va ține licitație publică cu termin scurt de 15 zile pentru cantitatea de 239 m³ pietriș necesar la împietruirea șoselei județene Timișoara-Voicu între km. 18—595—40—000.

Licitația se va ține în biroul serviciului economic al prefecturii județului Timiș-Torontal (et. I. 61) în conformitate cu dispozițiunile art. 72—83 din legea contabilității publice.

D-nii concurenți cari doresc a lua parte la licitație vor depune odată cu ofertele lor timbrate conform legii închise și sigilate și o garanție de 6% asupra sumei oferite în numerar sau efecte garantate de stat.

Oferte în valută forte și supraoferte nu se admit.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este de lei 105.689.

Caetul de sarcini devizul cum și alte informațiuni, se pot obține, în orice zi în orele de lucru la prefectura județului serviciul economic.

Timișoara, la 10 Iulie 1928.

Prefectura Județului Timiș-Torontal

Primăria Municipiului Timișoara.

No. III. 19325.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Primăria Municipiului Timișoara publică licitație pentru darea în întreprindere a executării lucrărilor de desinfectare, văruire și curățire a salelor de învățământ dela școlile medii, primare și grădinele de copii.

Licitația se vă ține **la 23 Iulie 1928 ora 10 a. m.** în biroul de licitații al serviciului economic (Primărie etaj I. camera No. 40.)

Amatorii își vor prezenta la aceasta dată ofertele lor timbrate, semnate, închise, sigilate și provăzute cu o garanție de 10% numerar sau efecte de stat asupra sumei oferite.

Condițiunile licitației se pot cunoaște la serviciul technic com. zilnic în orele de serviciu.

Timișoara, la 3 Iulie 1928.

Primăria Municipiului
Timișoara.

Prefectura Județului Timiș-Torontal

No. 14830/1928.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Se publică spre cunoștință generală că se va ține a doua licitație publică cu termin scurt de 15 zile în ziua de **30 Iulie 1928, ora 11 a. m.** la prefectura județului Timiș-Torontal pentru împietruirea cu 1125 m³ piatră spartă a șoselei județene Jebel-Ciacova-Petroman între km. 0—13—760 și Jebel-Liebling-Stamora între km. 0—18—616.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72—83 din legea contabilității publicii.

Amatorii vor depune pe lângă ofertele lor timbrate conform legii, închise și sigilate și o garanție de 6% în numerar sau efecte garantate de stat.

Oferte în valută forte și supraoferte nu se admit.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este de lei 499.215.

Caetul de sarcini, devizul, cum și alte informațiuni se pot obține în zilele de lucru între orele 8-14, dela serviciul al județului (et. I. 61).

Timișoara, la 10 Iulie 1928.

Prefectura Județului Timiș-Torontal

CINEMA:

CETATE: 14 și 15 Iulie — APOLLO: 17 și 18 Iulie
CONCORDIA: 19 Iulie

Omul fără brațe

O mare atracțiune a sezonului. Jongleriile omului necunoscut, ciung de ambele brațe, care execută fel de fel de acrobații cu . . . picioarele.

In rolurile principale:
LON CHANEY (omul cu 1000 de fețe) IOAN CRAWFORD
Monopol: Fanamet-Film Cluj.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Sucursala Timișoara, Piața Tepeș Vodă No. 2. — Telefon No. 1200.